

A Back Család A Városligetben

Ez a Back család. Ez a kép 1910-ben készülhetett. Itt, Pesten a Városligetben vannak. Több étterem volt ott abban az időben, és odamentek vacsorázni meg ebédelni, kirándult a család. Négy gyereke volt a Back nagypának. Korban így jöttek, hogy a Frida néni, a Pali, a Zoli és az anyukám. A képen jobb szélő a Frida néni, ő már menyasszony volt, mellette ül a dédike, Ábel Mária, utána a nagymamám, anyukám édesanyja és mellette a nagypapa. Aki mellettük áll, az a kackiás legény, az Arnold bácsi, Frida néni vőlegénye. Ő volt az én házassági tanúm. Elöl ül jobbról az anyukám, ő volt a legkisebb. Mellette a Pali nagybátyám meg a Zoli nagybátyám. Frida néni kilenc évvel volt idősebb anyukámnál. A Frida néni férje, Hajdú Arnold tulajdonképpen a nagymamáéknál nevelkedett. Árva gyerek volt, úgy tudom, árva zsidó gyerek, és akkor nagyon sokat jótékonykodtak a nagyanyámék. De az Arnold bácsi segített is nekik valamit a műhelyben. Ő aztán katona is volt az első világháborúban. És később nagyon tehetséges üzletember lett. A Frida néni ígérték neki feleségnek, és tizenhat évesen hozzáadták feleségül. Nagyon gazdag ember lett az Arnold bácsi, öt háza volt a József körúton s azonkívül egy csillárboltja. A Liliom utca 33-ban laktak, egy nagy háromemeletes házuk volt, az volt a legszebb ház az utcában. Én nem tudom, honnan szedte össze a vagyonát, de volt neki. Ez a család sem volt vallásos. Még annyira se, mint nagymamáék. Pali bácsit is bemutatták a feleségének, Back Margitnak. Ők másod-unokatestvérek voltak. Engem a nagypapám elvitt Pali bácsi esküvőjére, ott laktunk a rokonságnál valami három hétig, mert az esküvő előtt mentünk. Emlékszem, végigjártuk a rokonokat, a faluból az összes zsidóval rokonságban voltunk. De hát én még iskolába se jártam, nem tudom, kivel milyen kapcsolatban volt. Nagypapám olyan hetven-hetvenkét éves volt abban az időben a rokonok meg még gyerekek voltak mellette, olyan negyven-ötven évesek [Az interjúban megadott adatok alapján a nagypapa nem lehetett több 69 évesnél. -- A szerk.]. Brnóból hozták a rabbit, s a falu kis imaházában volt az esküvő. Pali bácsi nagypapám mellett maradt a műhelyben, ő vette át később a műhely vezetését, a nagypapa pedig apanázst kapott a jövedelemből. Zoli tizennyolc-tizenkilenc évesen halt meg spanyolnáthában még az első világháború után vagy alatt, épp leérettségizett.